

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 175 (4381). | 7 сентябрь, 1971 йил, | СЕШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

Илгир хўжаликларда «зангори кема»лар пахта теримига шай қилиб қўйилди. Эрта-пидин поёнида пахта далаларига дала гвардиячилари ўз «пўлат отлари»ни пойгага олиб чиқадилар. Ҳар бир механизатор ана шу кунга пухта тайёрланмоқда. Суратда: Ўрта Чирчиқ районидagi Кирон номидаги хўжалигида терим машиналари сўнгги хўридан ўтказилмоқда. И. ЕҚУБОВ фотоси.

ДАЛА ГВАРДИЯЧИЛАРИ СЛЁТИ

ГУЛИСТОН. (ЎзТАГ). 3 сентябрда Мирзаўлдаги колхозлар ва совхозлар механизаторларининг кенгаши бўлиб ўтди. Сирдарё област партия комитетининг биринчи секретари К. А. Аҳмедовнинг докладыни муҳомада этишда машина терим усталари, дондор пахтакорлар, қиллоқ хўжалиги мутахассислари қатнашдилар. Сўнгидан КПСС Марказий Комитети Сийёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов сўзга чиқди. Кенгаш шунда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Я. Худойбердиев, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов ҳамда республика пойтахтининг Мирзаўлдаги совхоз ва колхозларга оталиқ қилувчи корхоналарнинг вакиллари иштирок этдилар.

КУН ТАРТИБИДА МАКТАБГАЧА ТАРБИЯ МАСАЛАСИ

АНДИЖОН. 3 сентябрда қиллоқда мактабгача иккинчи тарбияни ривожлантиришга бағишланган республика кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда барча областлар ва Қорақалпоғистон АССР вакиллари қатнашдилар. Кенгашни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Х. Абдуллаева очди. Кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон ССР Маориф вазири С. Шермухамедовнинг «КПСС XXIV съезди ва республиканинг қиллоқ жойларида мактабгача иккинчи тарбияни ривожлантириш вазифалари» тўғрисидаги докладыни ҳамда Ўзбекистон ССР Қиллоқ хўжалиги вазири С. Т. Шайхон, соғлиқни сақлаш вазири И. С. Зоиров, совхозлар вазири Е. Т. Тасанов, қиллоқ қурилиши вазири Х. М. Носиров, «Ўзқолхозстрой» республика бирдамлиги раиси С. А. Омаров, «Ўзбекбирошув» раиси М. Х. Хасанов ўртоқларнинг қўшимча докладыларини тингладилар. Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари О. У. Саломов нутқ сўзлади. Кенгаш шунда КПСС Марказий Комитети инструктори В. А. Гречинский, СССР Маориф вазирининг мактабгача тарбия бўшқармасининг бошлиғи Р. А. Курбатова ўртоқлар иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

КУРАШАЁТГАН КАМБОДЖА ВАКИЛЛАРИ ЎЗБЕКИСТОН МЕХМОНИ

Ўзбекистон пойтахти Камбоджа бирлашган миллий фронтининг делегациясини зўр хўш нудлик билан кутиб олди. Делегацияга Камбоджа бирлашган миллий фронт Марказий Комитети Сийёсий Бюросининг аъзоси генерал Дуонг Сам Ол бошчилик қилмоқда. Делегация бизнесинг мамлакатимизга Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги. Совет комитетининг таклифига мувофиқ келган. 6 сентябрда Камбоджадан келган меҳмонларни Ўзбекистон ССР Олий Советининг раиси С. Х. Сирокиддинов қабул қилди. Делегация аъзолари Ўзбекистон ССР Олий Советининг фаолияти билан, республиканинг иқтисодига ва маданиятига ривожлантиришда қўлга киритган муваффақиятлари билан танишдилар. Шундан сўнг делегация аъзолари «Таштекстильмаш» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари хузурида меҳмон бўлидилар. Заводда тушми овқатлашни вақтида йиғув деҳанининг биносидида кўп кишилиқ миятинг бўлди. Делегация аъзолари шу кунни Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги Ўзбекистон Комитетининг активлари билан учрашди. Учрашув вақтида комитет раиси, Ўзбекистон ССР Фаилар академиясининг академиги Т. А. Саримсоков делегация аъзоларини самимий, таъриқлади. (ЎзТАГ).

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

КПСС Марказий Комитети социалистик мусобақани янада ривожлантириш ва уни ташкил этишни тақомиллаштириш мамлакатни иқтисодий ва социалистик яхшилатиш ривожлантириш юзасидан КПСС XXIV съезди олға сурган программани муваффақиятли амалга оширишнинг жуда муҳим шартидир, деб таъкидлайди. Социалистик ва коммунистик қурилишнинг ҳамма босқичларида мусобақа омма иқодий ташаббусини ривожлантиришнинг, социалистик коллективизм шаклланишининг қудратли воситаси бўлиб келди ва шундай бўлиб қолаверади. Мусобақа ишлаб чиқарувчи кучларни юксалтиришнинг, ишлаб чиқариш мусобабатларини тақомиллаштиришнинг, меҳнаткашларни тарбиялашнинг, ишлаб чиқаришни бошқаришга меҳнаткашларни жалб қилишнинг ҳамма самарали методи бўлиб хизмат қилиб келди. Социалистик мусобақа омма ўрқисидида меҳнат ташаббусини, иқдоркорлигини вужудга келтирди, миллион-миллион илгирлар ва новаторларни, рационалаторлар ва ихтирочиларни етиштирди, «Мамлакатимизда социализмга таянган» деган эди И. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездида ҳисобот докладыда, инсоният тарихида алғачи мисли қўрилмаган стахановчилик ҳаракати, меҳнатга коммунистик мусобабатда бўлиш ҳаракати ва шулар каби оммавий меҳнат гайрат-шиқоватини вужудга келтирди. Ўтган беш йиллиқда бу соҳада қўлгана янги ишлар қилинди. Меҳнат мусобақаси ҳақиқатан ҳам умумхалқ мусобақасига айланди.

КПСС XXIV съездининг қарорлари янги куч-гайратни кўш урдириди, меҳнаткашларнинг иқодий активлигини гойида юксалтириб юборди. Халқ хўжалиги ҳамма соҳаларининг ходимлари сўнгги йилларда ортирилган катта-катта муваффақиятларга ҳамда съезд олди социалистик мусобақасининг тақрибига сўянди, XXIV съезд Директивларини асосида давлат планлари ва тешириқларининг муваффақиятли бажарилиши учун курашга қўшилиб кетдилар. Умуман мамлакат бўйича корхоналарнинг коллективлари 1971 йилда пландагидан таққирин 5,5 миллион сўмлик саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш мажбуриятини қабул қилдилар. КПСС Марказий Комитети мосвакиллар ва ленинградликларнинг ташаббуси билан тўқ

қизинчи беш йилликни муваффақиятли бажариш учун бошланган умумхалқ социалистик мусобақасини Магнитогорск ва Балхаш комбинатлари металлургияларининг металл ишлаб чиқариши кўпайтириш, қилини охириши ва сифатини яхшилаш учун бошлаган ватанпарварлик ташаббусларини, Донбасс ва Кузбасс шахтерларининг энг юқори меҳнат уюмдорлигини, корхоналар ва агрегатларнинг лойиҳадаги қувватларини барвақт ўлантириш учун; Новосибирск корхоналарининг меҳнат процессларини комплекс равишда тақомиллаштириш учун; Шечкино химия комбинатини коллективининг ишчилар сонини кўпайтирмаган ҳолда маҳсулот ишлаб чиқариши кўпайтириш учун; Саратов области меҳнаткашларининг ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини ошириш учун; Урал машинасозларининг халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариши кўпайтириш учун ва Смоленск бинокорларининг шундай моллар ишлаб чиқарадиган янги қувватларни барвақт ишта тушириш учун; контроль тошириқидиган ошадиган мажбурият — планлар ишлаб чиққан ва уни муваффақиятли амалга ошираётган Иваново области тўқимачиларининг; Габриль Сибирь магистрალი темир йўлчиларининг қўшимча юк ташини учун вагон парки резервларини ишлаб чиқариш учун; Украина, Қозогистон, Литва, Кубань ва мамлакатимиздаги бошқа районлар қиллоқ хўжалиги меҳнаткашларининг дон ва чорвачилик маҳсулотлари ишлаб чиқариши кўпайтириш учун бошлаган ватанпарварлик ташаббусларини юксак даражада баҳолайди.

Ишлаб чиқариш тошириқларини иш жойларида меҳнат уюмдорлигини комплекс равишда ошириш планлари асосида барвақт бажариш учун бошланган ҳаракат қўллаб-қувватлаш ва ёйишта арийдиган ҳаракатидир. Бу ҳаракат Москва, Ленинград, Киев, Минск, Тбилиси, Тошкент, Рига, Свердловск, Горький, Новосибирск ва бошқа саноат марказларидаги корхоналарда кенг қўлдоқ бўлди. Комплекс планлар машинасозналарни модернизация қилиш, сериум усулга ва асбоблар, кичик механизация воситалари ишлатиш иш и, технология тақомиллаштириш, иш вақти тежалишини, меҳнатини илмий асосда ташкил қилиш жорий этилишини, маала оширилиши ва ёндош хўнарлар эгаллишини кўзда тутди. Бу планлар ишлаб чиқариш ички резервлари

ни ишлаб топиш ва улардан фойдаланишда меҳнаткашлар қатнашушининг ҳақиқий воситаси, ишчилар, мутахассислар ва ишлаб чиқариш раҳбарларининг бир-бирлари олдида зиммаларни олган мажбуриятларининг конкрет формаси, шу кишиларнинг биргаликда иқодий меҳнат қилмоқда тузган аҳдиомасидир.

Касб-хўнар конкурслари, фан-техника иқодийти выставалари, «Беш йилликда ишлар маҳорат ва илалани билан зарбдор меҳнат қилсинлар» деган оммавий ҳаракат социалистик мусобақад ишлар қатнашушининг самарали формалари бўлиб қолди.

Ишлаб чиқаришни юксалтириш, маданият-маиший ва уй-йўли қурилишини яхшилаш, меҳнаткашларга хизмат қўйишга яхшилан, шаҳар ва қиллоқларни ободонлаштириш учун республикалар, ўлкалар, областлар ўртасида мусобақа тобора кенг қўлдоқ ёйиб бормоқда.

Шу билан бирга партиянинг XXIV съезди техника тараққийти тезлаштириш асосида ишлаб чиқаришни ҳар томонлама жадаллаштириш ва унинг самардорлигини ошириш борасида ишлаб чиққан йўлини амалга оширилиши социалистик мусобақани янада тақомиллаштириш, социалистик мусобақани ташкил этишдаги мажбуриятларга барҳам бериш партия, совет, касаба союз, комсомол ва хўжалик органоилари олдида биринчи даражали вазифалардан бири қилиб қўйди.

Қўлгана партия ва касаба союз органоилари социалистик мусобақанинг моҳиятини чуқур тушуниб етмайотилар, мусобақад нисбатан экономиканинг ҳозирги ривожланиш босқичи, даставвал халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларидаги бутун фан-техника тараққийти олға суратган ўсган талабларни назарда тутмайотилар. Мусобақалашаётганларнинг куч-гайратлари меҳнат уюмдорлигини ўстириш сурьатларини жадаллаштириш вазифаларининг ҳал этилишини, янги техника, янги қил маҳсулот яратиш ва ўзлаштириш, маҳсулот сифатини яхшилашга, меҳнатини илмий асосда ташкил этишнинг жорий қилинишига, кооперация усулида мол етказиб беришнинг ўз вақтида бажарилишига, меҳнат ва жамоат иттизомининг мустаҳкамланишига, ишлаб-қиллар сонини оширмаган ҳолда ишлаб чиқаришда белгиланган ҳажмларга эришилгига етарлигига қаратилмаётир.

(давоми 2-бетда).

МЕХАНИЗАТОРЛАР АҲДИ

Шу кунларда барча районларда механик-ҳайдовчиларнинг кенгашлари бўлиб ўтмоқда. Бу кенгашларда «зангори кема» капитанлари бу йил областимиз бўйича 250 минг тонна пахтани машинада терим ишига ўз ҳиссаларини қўшиш тўғрисида гапирмоқдалар. Шундай кенгашлардан бири яқинда Бекобод райониди бўлди. Район механизаторлари бу йил машина билан 35 минг тонна «оқ олтин» терим мажбуриятини олганлар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ О

сурия граждaнларининг 96,4 проценти бундай федерациянинг тузилишнни ёқлаб, овоз берди.

Ҳарбий ВАТАНПАРВАРЛИК САҲИФАСИ

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 72

МЕҲНАТСЕВАР ЙИГИТ

Меҳнатини севган, ҳар нарсага қизғинчи, доим олга интилуви кишилар ҳамма омадди бўлади, дейишади.

Бу ганининг жуда ўрнили эканини мен оддий солдат Абдураззоқ Отабоев тисмонидан кўрдим. У шофер, соф ғишқонли, интизомли солдат. Абдураззоқнинг машинаси ҳаммавақт хизматта шай ҳолатда, жанговар тайёргарликда бўлади, чунки у ўз касбига меҳр

қўйган йигит. Абдураззоқ бу ҳолда, таъмин, машинасини артаётган, ювётган ёки қисмларини тиклаётган соҳабатларини кўрасиз.

Абдураззоқда машинага муҳаббат армияга келмасдан аввал, ДОСААФ автотундуба ўқиётган кезларида уйғонган. Бу ерда эса у қўшмича тайёргарлик курсини аъло баҳолар билан тамомлади.

Бенюбоддин йигит Абдураззоқ Отабоев кун сайин сиёсий ва ҳарбий билимларини ошириб боришга эътибор билан қарайди. У ҳозир малакали мутахассис, қизғин разрядли спортчи. Абдураззоқ бир ярим йиллик хизмат фаолиятида фақат яхши фазилатлари билан командирлар ҳамда сафдошлари ҳурматини қозониб келмоқда.

И. РАҲАБОВ,
одрий солдат,
Москва области.

1943 йилнинг июнида, Орёл—Курск ёнидаги жанглар арафасида бизнинг полкимиз Белгород шаҳри яқинидаги мудофаа эшелонларидан бирида эди.

Солдатлар мудофаани мустаҳкамлаш, ўзларининг ўт очиб позицияларини ниқоблаб, душмanning олдинги сафдаги мудофаасини диққат билан кузатиб боришарди. Янги пайдо бўлган ҳар бир ўт очиб нуқтаси тезда ҳаритага белгилаб қўйиларди.

Тунда бизнинг разведкачиларимиз фашистнинг олдинги мудофаа майдони орқали фақат ўзларигагина маълум бўлган йўл билан разведкага чиқибди. Душман жиддий ўт очмас, тез орада ҳужумга ўтишни ҳис этиб, турарди. Ҳа, улар Сталинград остонасидаги мағлубиятлари учун ўч олишга тайёргарликда эдилар.

6 июлга ўтар кечаси бизни дахшатли артиллерия отишмалари уйқудан уйғотди. Ерўстидаги девордан тупроқ шовуллаб тўкилар, қўйбола столлардаги солдат кетеласклар бири-бирига урилиб жанглар эди.

чилар командир, капитан Андреев билан бизнинг тўпларимиз учун ўт очиб позицияларини танланган.

Буйруқ бажарилди. Чунки уларнинг дивизияси Москва остоналарида дастлабки жангга кириб, душманини тўхтатган, кейин эса пойтахт яқинидан бутунлай қувиб юборган эди. Тўп расчёти командир катта-катта кўзли, оғир табиат туркман йигити. Яқинда унга старшина унвонини беришган. У Копеттоғдаги кичкинагина қишлоқдан. Ёшлигига қарамай, урушга қарвонбоши бўлган. Дивизионда унинг қарвонбоши бўлиши, қарвонбоши нима эканини сўрашди.

«Бу, деди у жиддий, автоколонна бошлиғи, деган гап, фақат автомашиналар ўрнида туялар. Менинг қарвонимда улар 800 та эди...».

Унинг исми Анамурод Гелдиев. Анамурод кўнча буш пайтларда чиройли солил личинини тозалар, личик эса ҳар сафар қўйма-қўй ўтиб томоша қилинар эди. Бу ота-боболаримиздан қолган

граммалар билдик: «II немис корпуси командир, генерал фон Хоммель ўлдирилди».

Бу нарса Винокуровга ҳам арзонга тушмади. У зотиқам бўлиб қолди икки ойдан ошиб Москва госпиталида даволанди. Соғайиб яна полкга қайти, Қизил Юлдуз ордени билан тақдирланди.

Уқловчи ёш йигитча Вана Свиридов бўлиб, у уруш бошланмасдан бир кун аввал 10-синфни тугатган ва қўшғили бўлиб жангга келган.

Тезда ўт очиб позицияси тайёр бўлди. «Энди бизга ҳеч қандай фашист ҳаф соломмайди, бир неча кун мудофаани ушлаб тура-оламиз»,— дея ҳазиллашди вазод командир.

Солдатлар унинг ҳазилига жимгина илжайиб, мажорча ўй бошлади. Лекин, ҳамманинг қанбиде ҳаяжон бор: ким билади дейсиз, душман қандай куч билан ҳужумга ўтади?

Свиридов брезент челаки олиб, пастликка сувга тўлиб кетган эди.

— Жангга, танклар!—кичирди Гелдиев.

— Куроллар ўт очишга таян!— деди Йўлдошев.

Танклар қўқисдан пайдо бўлди. Уларнинг устида автоматчилар ўтиришарди. Йўлдошев кўз олдидаги манзарани, синчилаб кузатиб, дўпни олдиндаги «Тигр» бикинига тўғрилади.

— Ўт очилсин!— буюрди Гелдиев.

Танк ўрнида қўқимтир қуюқ тутун пайдо бўлди. Автоматчилар ҳар тарафга тумтарақай қочишди. Машина бир силкиниб орқага йўл олди. Лекин қўқ миясига тушган, яна иккита снаряд уни алағга айлантириб юборди. Тўп отишмалари орасидаги танлафусда миллик товушлари эшитилар — Винокуров автоматчиларни ўққа тутмоқда эди.

Иккинчи танк тўқимани мўлжалга ола бошлади. Лекин шу он унинг ўзи аввалгисидек бурқиб кетди.

Ваножат билан ўрмалаб келаётган унинг танкини тўхтатиш осон бўлмади. Свиридов бир тизма танкага қарши гранаталарини олиб ўрмалади. Унинг гранаталарини унчи «Тигрнинг» қўлини тўсди. Лекин шу заҳоти бир неча автоматчилар артиллериячиларимиз томон отилдилар. Улардан соғ қолган биттаси Гелдиевга ташланди. Фашистнинг тағди қолган кичик жуссали Гелдиев ўша личиғи билан уни тинчитди. Немис мурдаси нарига улоқтириб юборган командир ўрнидан турди. Жанг тугади.

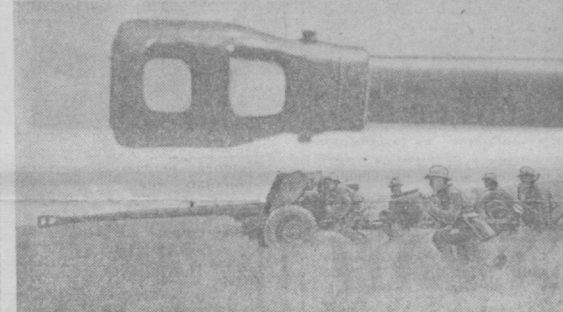
В. УРИЦКИЙ,
запасдаги старший лейтенант.

Суратда: биринчи класс учувчи, коммунист Станислав Харьков «У» бўлимининг илгор офицерларидан.

Жанговар ҳарбий машина механик-ҳайдовчиси, ўқув аълочиси, оддий солдат Анатолий Пантюхин.

ВЛКСМ аъзоси, ўқув аълочиси сержант А. Иванович бошчилик қилаётган артиллерия расчёти.

А. АСАНОВ фотолари.

КУРСК ОСТОНАСИДА

Артиллерия тайёргарлигидан сўнг душман пийда ва танк қўшинлари билан ҳужумга ўтди. Биз жойларда муваффақиятга ҳам эришдик. Лекин фашистларнинг оғир «Тигр» танклари ва ўзимиз «Фердинанд»ларига уларнинг кетидан келётган маст эссечиларга қарши совет жангчилари мардонавор курашдилар. Улар душман танкларига тўғридан-тўғри ўт очишди, танклар паноҳида келётган пийдаларни аёвсиз ўққа туттишди. Бутун бир ҳафта мобайнида жанг тинмади. Ўқ ёнаётган танклардан бурқиб чиққан тутун билан қоронғулашди. Гитлерчилар жангда буюрилиш ясаб унчун қаракат қилишган эди, аммо улдасидан чиқиб олди. 12 июндан бошлаб уларнинг ҳужуми сўянди — ва тезда мудофаага ўтишди.

Эртаси кун эса совет қўшинлари ҳужуми бошландилар. Кенкурун мени батарея командир, капитан Жигайлов ҳужумга чакиртирди. Вздодингиз: даггини Плоское қишлоғи четда душманга тўғрилаб қўясиз — буюрди у. Автомат

ган мерос, бизнинг йигитлар сафарга чиққанларида уни доим ўзлари билан олиб юришган ва душман қони билан ювганлар. Энди эса менинг наватим, дерди у солдатларга.

Наводкчи Тошкент яқинидаги қишлоқдан келган Керим Йўлдошев. У колхозда қўрқилик бригадаси бошлиғи бўлган, илпачилик тўғрисида соатлаб гапиршдан эрикимайдиган йигит эди. Юмшоқ тебассумига, оёйишта табиғати қарамай Керим қўқув нималигини билмасди. 1941 йили Москва остонасида батареяда биринчи бўлиб фашист танкларига қарши ўт очди. Бу жасорати учун дивизияда биринчи бўлиб Қизил Юлдуз орденини олди.

Батареяда ёқут снайпер Яков Винокуров ҳам бор эди. Батареяга келгунча у мазкур дивизияда снайпер бўлган.

Винокуров тунда «ова»га чиқди. Ёмғир аралаш қор ёға бошлаганига қарамай у постдан жимлади. Натизжа немис генералини илгари дўнбга жўнатишга муваффақ бўлди. Бунинг биз кенкурун разведкамиз тутиб олган радио

Биз бирнеча кун мобайнида ҳамюртларимиз — Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари изидан саҳабат қилдик. Бут дарбеси бўлидаги афсонавий қалъада, Ёмғир дарёси бўйларида, Ғарбий Двинида ва бошқа жойларда бўлдик. Ҳамма ерда қўлга қурол олиб, ўз жонини ямаий қаҳрамонона жанг қилган ҳамюртларимиз изларини учратдик.

Ана шу қаҳрамон жангчилар хотираси жойларда ҳўрмат ва эътибор билан ёдга олинди, уларни абадийлаштириш учун қилинган ишлар қалбларимизни тўлқинлантириб юборди.

...Бугунги афсонавий қалъа

ТЕПАЛИКДАН КЕЛТИРИЛГАН ДАРАХТ

ёнида бир дарахт бор. У ҳар йили баҳор келиши билан барча дарахтлар каби ям-яшил бўлиб кетади. Бошқа дарахтлардан ҳеч қандай фарқи ҳам йўқ. У Улуғ Ватан урушидан кейин мазкур жойга ўтқазилган бир неча ўғлаб дарахтлар орасида ёмоғида. Биз кнебонни сайр қилаётиб қўқисидан ўша дарахт танасидаги лавҳага интиқимиз тушди: «Бу дарахт саккиз миллат вакиллари бўлмиш Совет Иттифоқи Қаҳрамонла-

ри муҳофаза қилган Латвиядаги Сулуялава тепаликдан келтириб ўтқазилган. У қаҳрамонлар — бошқирд Халом Ахмедалин, украин Петр Сироевский, тожик Чутак Урозов, қирғиз Тўқубой Тайраев, чуваш Петр Алмазов ва Матвей Чернов, қароқалпоқ ўрун Абдуллаев ва татар Яков Шакуралариди.

Биз юқоридagi қаҳрамонларнинг Сулуялава тепалигини муҳофаза қилишдаги юк-

сак жасорати ҳақидаги ҳикояни ҳам тингладик.

1944 йилнинг ёзи. Совет қўшинлари немис армиясини тобора сиқиб бормоқда. Рунден қишлоғида немислар бор кучларини тўплаб, қаршилик кўрсатмоқчи бўлишди. Бизнинг ҳужум тўхтаб қолди. Шунинг учун душман ичига кириб, уларнинг қаерга жойлашганини билиб қайтиш зарур эди. Бу вазифа старший сержант Халом Ахмедалиннинг вазодига

топширилди.

Взводдаги 10 киши, жумладан радист аёл Зина Кувадди-на улар билан бирга жўнади. Группа фронт лиқисини муваффақиятли ёриб ўтиб, тежалдаги душман пулемётини яқсон қилди. Орадан кўн ўчмай немис позицияларини устида саваридлар учиб, немис ўт очиб тоқчаларини чап-тўзонга айлантириб юборди.

Немислар ҳужумини нимдир корре

Ўзбекистонда Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси олдидан

ЁРКИН ПОЛОТНОЛАР

Бугунги қозоқ тасвирий санъати жанр хилма-хиллиги ва йўналиши билан алоҳида ажралиб туради. АБЛОН КОСТЕВ — Қозоғистон республикасининг биринчи раҳбарларидан. «Эски турмуш» деб номланган қатор расмлар ижодкори. Айниқса, улар ичида «Зурлаб узатилган қиз», «Кекса боқинини ёш қизга уйланиш тўйи» қабиляр ўзининг самимий ифодаси билан бошқа расмлардан фарқ қилиб туради. Костев тасвирий санъат турларининг ҳаммасида ҳам бирдай иш олиб бори ва 40 йиллик ижодий фаолиятида юзлаб асар яратди. Грандлар уруши қаҳрамонларига бағишланган туркум портретлар («Атакан», «Омонгелди чавандозлари» каби), Совет ҳокимияти давридаги республика санъати ривожланишини акс эттирувчи ўн-

лаб тематик расмлар чизди. Айни вақтда А. Костев ижодининг асосий қисmini Қозоғистон табиати манзараси тасвирланган расмлар («Балад тоғ устидаги музлик», «Қиш» ва ҳокказолар) эгаллайди. Қозоғистон халқ расмини Айша ГАЛИМБЕКОВА ҳам ўз республикаси тасвирий санъатини юксалтириш йўлида кўп меҳнат қилди. Унинг мўйқаламидан ранг олган расмлар бошқа расмларнинг расмларига қисбатан нозик лиризм, руҳий кўтаринкилиги билан ажралиб туради. Айша — санъаткор мўйқаламини қўлга тутган биринчи қозоқ қизидир. У 1963 йили «Қозоғистон қўшғи» деб аталган кўп фигуралли катта асар яратди. Ундаги расмлардан қозоқ халқига бўлган қайноқ муҳаббати шундоққина ёлқиланиб

ди, чўпонлар ҳаётини акс эттирди. Инсон билан табиат уйғунлигини санъатда олиб кириш эндиликда анъанатга айланиб кетди. Жуда кўп расмлар тасвирий халқ қилинишида ва широнини талқин этилишида табиат манзараси муҳим дастур бўлиб хизмат қилмоқда. Айниқса, Ш. САРИЕВ, С. МАМБЕКОВ, К. ТЕЛЖОНОВ, М. КЕНБЕКОВ ва бошқа истеъодли раҳбарлар ижодида бу услуб аққол кўринди. Бу расмлар ўз ижодларида инсоннинг табиатро ҳаётини широнини ифодалашга қизиқишди.

Кўп ёш расмлар халқ ҳаётининг бақат асарлари. Бутунитифоқ кўргазмаларида ўз асарлари («Бир пиёла қимиз» — 1967, «Қувончли кун» — 1970) билан қатнашди. Қозоғистон тасвирий санъатининг бугунги раванкига Москва, Ленинград расмлик олий ўқув юр்தларини тугатиб қайтган бир қанча ёш расмлар самарали ҳисса қўшиб келмоқда. Бунга С. АЙТБЕКОВ ижоди аққол мисол бўла олади. Унинг 1966 йил республика тасвирий санъати ўсишида алоҳида ўрин эгаллаган «Бахт» сарлавҳали расми кенг санъат шинавандалари мақтовига муяссар бўлди.

Айтбев «Чўпонлар хордиғи» (1967), «Ёш қозоқлар» (1967) расмларида ўз халқи турмушининг асосий-хусусиятини қаламга олади. Гордеевнинг гўзал ва нозик ранглар билан жило берилган «Коминтерн конгресси делегатлари» расми иқтилоб тарихининг муҳим воқеасига бағишланган бўлиб, унда В. И. Ленин турли миллат вакиллари — конгресс делегатлари орасида акс эттирилган. Санъаткор Л. СВИТИЧ ҳам ўз ижодида асосан революция тари-

хи темасида бир қанча қизиқарли тасвирий асарлар («Тутқунлик», «Биз янги ҳаёт курашимиз», «Маршовик партизанилар» ва бошқалар, яратди. Бу расмларнинг ҳар бирида халқнинг рамазий образини гавдалантиришга уринди.

Республика санъатининг умумий ўсишида китоб графикаси соҳасида ишлаётган расмлар ҳам маълум даражада ҳисса қўшиб келишмоқда.

Ёш расм А. РАҲМОНОВ, С. МУҚОНОВНИНГ «Ҳаёт мактаби» трилогиясига, Б. Қажмақуловнинг шеърлар тўпламига, А. Нурпеи-совнинг «Узоқ кутилган кун» ва шу каби китобларга жуда аjoyиб безак ҳамда расмлар ишлади. Е. СИДОРКИНИНГ «Сакен Сайфуллинни ўқиб» автолитографияси эса 1965 йил Ленинград олин медал олишга сазовор бўлди. Бу қозоқ совет адабиёти асосчиси Сакен Сайфуллин асарларининг широнини мусиқасига ҳам оҳанг яратилган расмлардир.

Ҳозирги замон темасига бағишланган рангли ўйма расмлар ижодкори Ш. КЕНЖАБЕКОВ ўзининг «Она», «Сухбат», «Тикучи», «Оқшомги қўшиқ» каби бир қанча расмларини бирлаштириб, «Қишлоғим кишилари» сарлавҳаси остида туркум яратди, янги қозоқ кишлоғи ҳаётига оид муҳим хусусиятларни, образли рангларда беришга интиди.

Республика ҳайкалтарошлари орасида Ҳаймажон НАВРУЗБЕКОВ кенг омма орасида шукрат қозонган истеъод эгасидир. Қозоғистон ёзувчилари, композиторлари, давлат арбобларининг мармар ҳайкаллари табиийлиги ва руҳий ифодаларининг чуқур акс эттирилиши билан алоҳида ажралиб туради. Олмаотадаги марказий кинотеатрдан бирида буюк қозоқ Абайга қўйилган ёдгорлик, машҳур мутафаккир олим Чўқон Балхонорға ўрнатилган ҳайкал фикримики исботидир. Қозоғистоннинг кенга алоҳида ҳайкалтарошлари Т. ДУСМАГАМБЕТОВ, В. РАҲМОНОВ, Е. МЕРГЕНОВ ишлари ҳам мақтовга сазовор.

30- йиллар охирида Қозоғистон расмлар соҳасида ҳаммаси бўлиб 17 киши бор эди. Улар ичида биронта ҳам олий маълумотли расм олим йўқ эди. Бугунги кунда республика расмлар соҳасининг юз элликдан ортиқ аъзоси бор. Олмаота марказида аjoyиб залга, 54 ижодий устахонага эга бўлган расмлар Саройи жойлашган.

Унча катта бўлмаган графика асарлардан тортиб, катта полотнолар, улғувор ҳайкаллар ярати-лишигача бўлган дарв — қозоқ тасвирий санъати босиб ўтган йўл шудир.

Т. ОДИЛБЕКОВ, санъатшунос.

РАССОМЛАР ИЖОДИДАН

Сиз суратда қозоқ расмларидан Х. Наврозовнинг «Артис С. Қажмақулов» портрет-расмини, Ч. Кенжабеовнинг «Йўлдаги суҳбат» суратини кўриб турибсиз.

КЕЧАГИ ПОЧТАДАН

Кунин кеча редакциямизнинг оммавий ишлар ва хатлар бўлимига 38 та хат келди. Бу хатларни қишлоқ ва жамоатчи муҳбирлар, турли касб асарлари йўллашган.

ЯНГИ ПУНКТЛАР

Тошкент шаҳар маънавий хизмат кўрсатиш бошқармаси Марказий, Олой, Октябрь бозорларида аҳолига хизмат кўрсатиш пунктлари очди.

Бу пунктларда меҳнат-кашларнинг улғурчи сотиб олган турли уй-ўрғор буюмлари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва бошқа нарсаларини уйларига транспорт воситалари ёрдамида элтиб бериш ташкил этилди.

ЯНА БИР ШИФОХОНА

Тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили тошхирларнинг муддатидан илгари бажариш учун бошланган умумхалқ тўсбақасига қўшилган 62-механизацияланган кўча колоннанинг 2-бригадаси ҳозиргача аҳоли учун 80 квартиралар турар-жой биноси қуриб берди.

Қалби яратувчилик гурури билан ёнган қўли гул қурувчилар ҳозирги кунларда Бўстон-лик районда 240 ўринли марказий касалхона биносини қураптилар. М. Жўраев, Р. Галимов, Н. Цветкова, М. Гурьяновлар кундалик иш норма-

шилари ҳақида ҳикоя қилинади. Айримларида эса областимизнинг 400 минг тонналик қатта хирмонига ҳисса қўшиш учун курашаётган «оқ олтин» ишкорларининг меҳнатлари мадҳ этилади.

Бу хатларнинг кўпчилигини газета саҳифасида фойдаланиш учун редакциямизнинг бўлимига чиқардик. Қўйидаги хатлар ҳам кечаги почтада келган.

ларини 120—130 процентга етказиб эди этишди.

М. ШОҚСУПОВА, «Коммунизм учун» район газетасининг ходими.

„БЕШ КУНЛИК КУЁВ“ БЕКОБОДА

Яқинда «Еш гвардия» Тошкент Давлат драма театри ёзувчи Шухратнинг «Беш кун-

лик куёв» комедияси билан районимиз меҳмони бўлди.

Институтин битирган қизини қишлоққа юборишга тўққизинчи қилган Азларбек қиз Улмасхон образлари, томошбинларга манзур бўлди.

«Еш гвардия» ижодий роля-лектив яна янги-янги асарлари билан районимизга тез-тез келиб туришларини истаймиз.

Б. АБДУВАЛИЕВ, Бекобод район «Билим» жамоатчилигининг масъул котиби.

АҲОЛИГА ҚУЛАЙЛИК

Янгиёул районидagi Назарали Нисов номи колхозда меҳнаткашларга яна бир қўлайлик яратиб берилди. Колхоз марказида 50 кишига мўлжалланган ҳаммом, шунингдек янги чойхона ҳамда мавжуд техника воситаларини қайтадан бино ҳам қурилиб фойдаланишга топширилди.

М. БОБОВЕВ, жамоатчи муҳбир.

Қайси бири ширин экан-а?

С. Остоёев фототўюди.

БЕРУНИНГА БАҒИШЛАНГАН ИЛМИЙ СЕССИЯ

3 сентябрда Тошкентда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг улғур олим ва мутафаккир Абу Райхон Беруний тугилган кунининг 998 йиллигига бағишланган илмий сессияси ўз иштини бошлади. Бу сессия «Беруний ва гуманитар фанлар» темасига бағишланди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси вице-президенти И. М. Мўминов сессияни очиб вақтида сўзлаган нутқида Берунийнинг дунёқара-ишдаги материалистик тенденциялар ва диалектик элементлар тўғрисида гапирди.

Сессияга тақдим этилган докладыда Беруний яшган давр, унинг гуманитар мероси, философия қарашлари ва ширин иқтилоб ҳақида, ҳозирги олим баган турли асарларнинг аҳамияти тўғрисида гапирилди. (ЎЗТАГ).

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА ПАРКДА ЛЕКЦИЯ

«Ўзбекхимваш», «Чирчиксельмаш» заводларининг маданият ва истироҳат босида лекциялар ташкил қилиш оdat тусига кириб қолган. Лекторлардан Кенесов, Фрай, Андреевич қабилярнинг халқаро мавзуда ўқиган лекциялари тинтовчиларда ҳамма катта қизиқиш уйғотди.

Яқинда, думалоқ стол атрофида бўлиб ўтган ана шундай учрашувда «Судан ватанпарварларига қарши террор», «Шовшув ва ҳақиқат», Хитой ва Афғанистон янги алоқалари» тўғрисида лекциялар ўқилди.

ТАЖРИБА АЛМАШДИЛАР

Навоний шаҳрида Чирчиқнинг бир гурупа медицина ходимлари бўлишди. Чирчиқ шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудри И. Бур